

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2021

Miluše Laliová

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav sociálních studií

Taneční styl street dance očima dětí
Bakalářská práce

Autor: Miluše Laliová
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních
Vedoucí práce: Mgr. Alena Knotková
Oponent práce: Mgr. Olga Válková Tarasová

Zadání bakalářské práce

Autor: Miluše Laliová
Studium: P18K0290
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních

Název bakalářské práce: Taneční styl street dance očima dětí

Název bakalářské práce Dance style street dance in children eyes

AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá výukou tance Street dance v Domě dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou, jako volnočasovou aktivitou. Celá práce se opírá o mou desetiletou praxi v Domě dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou na pozici vedoucí tanečního oddělení a lektorky tanečního zájmového útvaru. Cílem bakalářské práce je zjistit, co přináší účastníkům tanečního zájmového útvaru taneční styl Street dance, čeho chtějí dosáhnout a proč na určité dosažené úrovni DDM opouštějí.

J. Burda, V. Štovarová a kol. 2008: Tábory a další zotavovací akce

H. Panye: Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi

I. Jirásek: Zážiteková pedagogika

J. Pávková, B. Hájek, B. Hofbauer, V. Hrdličková, A. Pavlíková: Pedagogika volného času

Garantující pracoviště: Katedra sociální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Alena Knotková

Oponent: Mgr. Olga Válková Tarasova

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

Miluše Laliová

V Rychnově nad Kněžnou, dne 8. 4. 2021

Poděkování

Děkuji Mgr. Aleně Knotkové za odbornou pomoc a rady, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

Anotace

LALIOVÁ, Miluše. *Taneční styl street dance očima dětí*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 58 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá výukou tance Street dance v Domě dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou, jako volnočasovou aktivitou. Teoretická část se zaměřuje na základní vhled street dance, jako volnočasovou aktivitu, seznámí nás s pojmy a tematikou street dance. Teoretická část se také zabývá pojmem volný čas. Díky tanci a pohybu jsou účastníci vedeni ke zdravému životnímu stylu a kvalitně strávenému volnému času.

Empirická část směřuje k tanci jako k prevenci rizikového chování. Tanec a pohyb přispívá ke zdravému životnímu stylu tak i k rozvoji osobnosti jedince. Empirické šetření bylo šetřeno kvalitativní strategií formou polostrukturovaných rozhovorů. Účastnilo se ho celkem šest respondentů, kteří byli vybráni na základě dlouholeté spolupráce v zájmovém útvaru.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, co přináší účastníkům tanečního zájmového útvaru taneční styl street dance. Čeho chtějí dosáhnout a proč v určitém okamžiku nebo na určité úrovni DDM opouštějí.

Klíčová slova: street dance, hip hopová kultura, taneční styly, volnočasová aktivita, prevence rizikového chování, tanec jako zdraví životní styl

Annotation

LALIOVÁ, Miluše. Dance style street dance in children eyes. Hradec Králové: Faculty of Education of Univerzity Hradec Králové, 2021. 58 s. Bachelor thesis.

Bachelor thesis deals with the teaching of dance called Street dance in Dům dětí a mládeže in Rychnov nad Kněžnou as a freetime activity.

The theoretical part is focused on term free time. Thanks to dance and movement the participants are lead to healthy lifestyle and to spending free time in a good way.

The empirical part aims to dance as the prevention of risky behaviour. Dance and movement contributes to healthy life style and to development of personality of the human being. The empirical research was held as qualitative strategy using semistructured interviews. Six respondents took part on it. They were chosen on my long-time cooperation with them in interest formation.

The purpose of my bachelor thesis was to find out, what the style Street dance brings the participants of dance interest formation, what they want to achieve and why they leave DDM at certain moment or on a particular level of their dancing career.

Keywords: street dance, hip hop culture, dancing styles, freetime activity, prevention of risky behaviour, dance as healthy lifestyle.

Obsah

Úvod.....	9
1 Tanec a vymezení pouličního stylu street dance	10
1.1 Vymezení historie street dance	11
1.2 Street dance a jeho taneční styly	12
1.3 Street dance a jeho pojmy	14
2 Dům dětí a mládeže a volný čas.....	16
2.1 Volný čas	16
2.2 Dům dětí a mládeže	18
2.3 Dům dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou a jeho volnočasové aktivity	20
2.4 Motivace účastníků	25
3 Street dance jako prevence rizikového chování a zdravého životního stylu	27
4 Projekt a analýza empirického šetření.....	31
4.1 Cíl a metody empirického šetření	31
4.2 Charakteristika výzkumného nástroje a analýza respondentů.....	33
4.3 Interpretace výzkumného nástroje.....	33
5 Výsledky empirického šetření	49
Závěr	51
Zdroje:	53
Příloha č. 1.....	57

Úvod

Street dance neboli pouliční tanec je pro dnešní děti i mládež velmi oblíbenou, zajímavou a velmi vyhledávanou vzdělávací volnočasovou aktivitou. Tento pojem je již uváděn v 70. let minulého století. Dnes to pro spoustu mladých lidí znamená patřit mezi určitou komunitu, vyjadřovat své pocity a nálady za pomoci vlastní pohybové koordinace. Tato volnočasová aktivita v podobě zájmového útvaru či profesionálního sportu vede každého tanečníka k určité formě zdravého životního stylu, ke komunikaci s ostatními, k improvizaci a seberealizaci.

Hlavním důvodem, který mě vedl k tématu této bakalářské práce, je má dlouholetá praxe a působení v Domě dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou. V zařízení pracuji již deset let jako pedagog volného času. Vyučuji tanec pro předškolní a školní děti a rodiče s dětmi v pravidelné činnosti. Ve své pedagogické praxi pracuji se čtyřmi vývojovými skupinami. Pro svou práci jsem si vybrala vývojovou skupinu 12 – 16 let.

V teoretické části se zabývám stručným popisem pojmu street dance a jeho historií. Dále vysvětlím výrazy vybraných tanečních stylů. V další části představím Dům dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou a zájmové taneční útvary jako taneční volnočasovou aktivitu. Bude vysvětleno, na základě čeho si děti vybírají tento zájmový útvar, co jim přináší a čeho chtějí dosáhnout. Také se zmíním o street dance jako o prevenci patologických jevů, neboť si myslím, že street dance může být vhodnou aktivitou jak pro chlapce, tak i pro dívky v každé věkové kategorii.

Empirická část se zakládá na kvalitativním výzkumu s využitím polostrukturovaného rozhovoru. Respondenti jsou tanečníci ve věku od 12 do 16 let, kteří dlouhodobě navštěvují taneční zájmový útvar konkrétní taneční skupiny RK Crazy. Vybírala jsem si je na základě dlouholeté spolupráce.

Cílem bakalářské práce byl zjistit, co přináší účastníkům tanečního zájmového útvaru taneční styl street dance. Čeho chtějí dosáhnout a proč v určitém okamžiku nebo na určité úrovni DDM opouštějí.

Na základě vlastní zkušenosti jsem stanovila hlavní výzkumnou otázku: Jaký je hlavní důvod opouštění zájmového útvaru?

1 Tanec a vymezení pouličního stylu street dance

Tanec můžeme spojovat s jednou z mnoha částí lidského života již po staletí. Počátky jeho využití sahají do hluboké minulosti, kde byl tanec spojován například s rituály, oslavami, zrozením, sňatkem, sklizní i válkou. Tanec je pro každého z nás velmi přirozený a často se stává určitým osobnostním projevem a životním stylem.

Na tanec každý z nás pohlíží jinak. Záleží na tom, jak velký a hluboký vztah k němu máme a k čemu ho využíváme. Payne¹ vnímá tanec jako pohybovou aktivitu, ale zároveň se přiklání k tanci jako pohybové terapii „*Všichni považujeme tanec za jistý druh umění. Je užitečné připomenout rozdíl mezi využitím tance v umění a v pohybové terapii. Taneční a pohybová terapie se vyvinula z výuky tance a pohybu ve skupinách lidí se speciálními potřebami, vývojem se však v mnohém liší.*“

Jako primární zdroj týkající se tanečního stylu street dance jsem využila literatury od Baleše² a to: *Tance 20. století*, 1. vydání, dále pak: Fiedlera³ : *Hip hop forever* a také od Marcely Holasové⁴ *Rozvoj a historické aspekty tanečního stylu street dance*.

Tanec je výborným prostředkem k uvolňování napětí, depresí a k vyjádření vlastních pocitů. Velmi často bývá komunikačním prostředkem založeným na práci s tělem, za jehož pomoci se uvolňují v těle adrenalin, agresivita, strnulost a apatie. Pokud bych chtěla tanec vnímat, jako didaktickou komunikaci, můžu ho vidět jako prostředek didaktického procesu, na jehož základě si tanečníci předávají informace formou verbálních i neverbálních prostředků.

Tanec a jeho model didaktického procesu obsahuje několik složek, které je důležité si připravit před stanovením cílů a tematického celoročního plánu.

- stanovení potřeb tanečníků;
- stanovení cíle;
- výběr pohybového obsahu;
- příprava činností;

¹ PAYNE, H. *Kreativní pohyb a tanec ve výchově*, 2011, 16 s.

² BALAŠ, R. *Tanec 20. století*, 2003, 6 – 7 s.

³ FIEDLER, M. *Hip hop forever*, 2003,

⁴ HOLASOVÁ, M. *Rozvoj a historické aspekty tanečního stylu street dance*, 2010

- vedení tanečních činností;
- zhodnocení dosahovaných cílů.

1.1 Vymezení historie street dance

Historie street dance sahá do 70. let 20. století a první zmínky o něm se objevily ve Spojených státech v New Yorku, převážně v Bronxu a Kalifornii, kde se nejdříve objevil taneční styl Hip hop, proto je vývoj street dance spjat právě s tímto tanečním stylem. Hip hop vznikl spontánně na ulicích a ovlivnil kulturu i hudební scénu po celém světě.

K vývoji street dance neodmyslitelně patří hudba, která je pro tento styl specifická. K nejvýznamnějším hudebním směrům můžeme řadit rap, jehož kořeny sahají do západní Afriky, dále pak v USA – Jamajka. Rap je spojení hudby a mluveného slova. Dle Fiedlera⁵ je: *„Rap je lidové umění, které nemá žádná pravidla moderní vědy.“*

Street dance, tedy není uměle vytvořený tanec, nýbrž se skládá z různých tanečních stylů, které vznikly na ulicích, v klubech, školních dvorech a hřištích, kdy lidé za pomoci svého určitého životního stylu vyjadřovali pocity, nálady, nebo pouze využívali volného času k relaxaci a rozvoji osobnosti za pomoci tance a hudby. Například lidé ze sociálně slabších rodin, převážně v USA, v tanci hledali seberealizaci, vznikaly různé gangy a crews.

Crews můžeme chápat jako skupinu lidí, spojující mezilidské vztahy, tanec či společné jméno skupiny. Ve své době se street dance medializoval díky hudebnímu kanálu MTV a poté se dostal do Evropy. Vývoj byl postupný v různých obdobích a na různých místech.

V české kultuře ho může spatřit počátkem 80. let po pádu totalitního režimu, kdy zejména díky jamům a battlům po klubech v České republice se dostává do podvědomí naší společnosti. Z počátku v podobě break dance a electric boogaloo, ovšem jednalo se pouze o malou část české populace, neboť nebylo k dispozici velké množství informací. Kolem roku 1995 se dostávají na povrch dvě významná jména: Fiedler, který se věnoval old school a založil společně s Petrem Ježkem v Brně taneční skupinu Beat Up, která působí do dnes. Tím se street dance dostává do většího povědomí lidí a zakládají se nové taneční školy a kroužky.

⁵ FIEDLER, m. *Hip hop forever*, 2003, 11 s.

1.2 Street dance a jeho taneční styly

Zaměříme-li se na historii tanečních stylů street dance, dozvíme se, že mezi první taneční styly patří Hip Hop, jehož začátky najdeme v New Yorku. Dalšími začínajícími tanečními styly jsou Popping a Locking, jejichž začátky jsou spojovány s Kalifornií.

U jednotlivých tanečních stylů není možné vystopovat zakladatele jednotlivých tanečních stylů, ale je možné uvést tanečníky, kteří pomohli jednotlivé taneční styly zpopularizovat a rozšířit směrem k široké veřejnosti.

Každý taneční styl svého zaměření má vlastní taneční kroky, techniku a vzájemně je propojuje sociální povaha. Důležitá je improvizace tanečníků, která je založena na schopnosti tanečníka reagovat na různé hudební žánry a umění se propojovat svými vlastními pohyby na určitý hudební doprovod.

Pokud bychom se chtěli podívat na taneční styly z hlediska historického, je nutné říci, že podstatou těchto tanečních stylů není technika provedení, nýbrž groove a feeling.

Dnes je však do street dance zařazováno mnohem více tanečních stylů (Dancehall, Krump, Vogue, Wacking a další), které díky rozmanitosti svých prvků a volného vytváření tance pomáhají k rozvoji a seberealizaci osobnosti.

Mezi old school styly řadíme:

Hip Hop

Hip Hop řadíme k jednomu z nejstarších a zároveň i nejpopulárnějších tanečních stylů hiphopové hudby. Jeho historie sahá do 80. let minulého století a mohli bychom jej přiřadit a hodnotit jako černošský tanec.

Na jeho vývoj a vznik měla velký vliv afroamerická hudba. Fiedler⁶ definuje hip hop následovně: „*Hip hop je považován za jeden z posledních produktů black music, který se vyvinul teprve na konci šedesátých let. Do podvědomí veřejnosti se pak dostal v letech sedmdesátých. V osmdesátých letech je již chápán jako kultura, která zahrnuje veškeré aspekty umění, které vychází z pouličního životního stylu.*“

⁶ FIEDLER, M. *Hip hop forever*, 2003, 6 s.

Hiphopová kultura je určitý životní styl, který spočívá ve specifické hudbě se specifickým tancem i oblečením a vlastní filosofií. Na jeho rozšíření měla velký vliv černošská ghetta a tato taneční kultura probíhala v klubech, v ulicích, volných prostranstvích amerických velkoměst jako je New York nebo Los Angeles.

Samotný pojem Hip Hop je definováno jako, Hip módní a Hop vyjadřuje pohyb a tanec.

Popping

Popping je tanec, který se začal vyvíjet v průběhu 70. let minulého století a pochází ze západního pobřeží Spojených států amerických z Kalifornie. Jeho podstatou je kontrakce a uvolňování svalů, což znamená trhnutí svalů v různých částech těla.

Popping má několik druhů tanečních stylů, které mohou vyvolávat různé pocity:

- hitting zde se kontrakce různých částí těla provádí nepřetržitě v pravidelném rytmu v kombinaci s různými pozicemi;
- boogaloo je volný taneční styl s pohyby, které se snaží vyvolat dojem těla postrádajícího kosti;
- fresno je nejzákladnějším pohybem v Poppingu. Jedná se o pohyb ze strany na stranu a při každém otočení udělá pohyb nohou a paží na stranu;
- robot je iluzorní taneční technika, kterou zpropagoval Michael Jackson. V tomto tanečním stylu se tanečník snaží napodobit pohyby robota.

Tento taneční styl má mnohem více tanečních podob, které se díky svému předávání a různým improvizacím tanečníků neustále zdokonaluje a rozvíjí.

Locking

Locking je historicky nejstarším tancem dnešní doby a řadíme ho mezi tzv. funk styly. Jeho počátek sahá do přelomu 60. a 70. let minulého století v Los Angeles. Jako jeho zakladatele považujeme Dona Campbella, který byl velkou inspirací pro Jamese Browna, ale také pro Harolda a Fyarda Nicholasovi.

Pokud bychom chtěli definovat slovo locking můžeme se opřít o definici Kabáta⁷, který cituje: „Slovo „lock“ znamená v překladu zámek, zamknout. Tančí se celým tělem a to většinou ve stoje. Sekavé pohyby jsou střídány prudkým zastavením v různých polohách.“

⁷ KABÁT, L., *Street dance*, 2015,

Locking se tančí na funkovou hudbu, která je tvořena ze soulu, jazzu a rytmu blues. Tento taneční styl je založen na střídání rychlých a uvolněných pohybů, které jsou ostré a zastaveny v různých pózách. V tomto tanečním stylu můžeme spatřit různé přeskoky, lety vzduchem, pády, skluzu. Tak jako ostatní taneční styly má Locking své specifické oblečení, které je složeno z pruho vaného trika, podkolenek, kalhot se šlemi, z čepic či klobouků, obrovských motýlků a barevných kravat. Charakter tohoto tance vyjadřuje žertovný podtext.

1.3 Street dance a jeho pojmy

Komerční zastřešující pojem street dance se zjednodušeně definuje jako **pouliční tanec**. Street dance je hlavním pojmem, pod kterým se skrývá mnoho různých tanečních stylů, které jsou neoddělitelně spjaty s konkrétní hudbou, životním stylem, určitou komunitou lidí, kteří své pocity a nálady vyjadřují především využitím vlastní pohybové koordinace a vnímáním hudby.

K základům pouličního tance můžeme přiřadit **battles-jamming**, což je unikátní styl, kdy tanečníci tančí v hloučku na ulicích, školních dvorech, veřejných prostranstvích, diskotékách a dalších místech. Při těchto tanečních setkáních využívají verbální i neverbální komunikace a tanec využívají pro vlastní uvolnění, předávání si zkušeností či k relaxaci.

Dnes můžeme mluvit o street dance jako o prostředku rozvoje osobnosti člověka za pomoci tance ve volnočasové aktivitě i v profesionálním sportu. Je to jeden z nejoblíbenějších tanečních stylů dnešní doby a i přesto, že vývoj tohoto tanečního stylu sahá do hloubky 70. let minulého století, je velmi často vyhledáván všemi věkovými kategoriemi. Určitým aspektem k jeho rozvoji a oblíbenosti přispívá jeho každodenní medializace v médiích, na různých tanečních hudebních a socializačních kanálech (v dnešní době se nejvíce využívají hlavně sociální média, jako YouTube, Instagram, TikTok) a na tanečních seminářích, workshopech. Street dance můžeme považovat za velmi důležitou složku osobnostního rozvoje určité komunity lidí, kteří tento směr považují za svůj životní styl.

Všechny taneční styly mají své promyšlené základní prvky, které se využívají v improvizaci tance. Tanečníci si vymýšlejí své vlastní kroky, díky kterým mohou vyjadřovat své pocity a nálady. Vytvořené či převzaté prvky si mezi sebou předávají za pomoci verbální i neverbální komunikace za účelem vytvoření společného cíle, který se skládá z různých sestav, ze kterých se stávají skupinové choreografie.

Ke komunitě lidí zabývajících se street dance, patří také specifické oblékání, které musí být hlavně pohodlné a jeho opotřebení minimální. Hlavní složkou jsou volné kalhoty, volná dlouhá trika, kšiltovky, pevné tenisky, potítka a další. V dnešní době mají profesionální taneční skupiny své švadleny, které taneční kostýmy šijí na míru a pouze na jednu taneční sezónu. Rok od roku můžeme sledovat nejnovější módní výstřelky, které si ale drží svůj základ pohodlnosti a specifikace oblečení.

2 Dům dětí a mládeže a volný čas

2.1 Volný čas

Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává žádnou činnost. Je to časový úsek, kdy se děti i dospělý mohou věnovat svým oblíbeným činnostem. Volný čas můžeme také spojovat s relaxací i zábavou.

Na základě každodenních činností můžeme čas rozdělit do tří bloků:

- a. **čas pracovní**, což je čas, který je u dětí věnován času ve škole a u dospělých tento čas představuje dobu s výtěžnou činností;
- b. **čas vázaný**, tento čas zahrnuje uspokojování fyziologických potřeb, jako jsou například, spánek, přijímání potravy, hygiena a další;
- c. **čas volný**, je to časový prostor, kde jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem.

Dle Průchy⁸ je volný čas definován takto: „*Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku). Na výchovu a vzdělávání ve volném čase je zaměřena pedagogika volného času.*“

V průběhu historie se průběh volného času velmi měnil a můžeme říci, že postupně se dostal do každé rodiny. Volný čas chápeme jako čas, kdy si každý můžeme rozhodnout sám za sebe, jak naloží se svým volným časem.

K definici času se Kaplánek⁹ vyjadřuje rozdělením celkového (životního) času na jednotlivé úseky. „*Přední představitel německé pedagogiky volného času Wolfgang Nahrstedt (Bielefeld) vychází nejprve z rozdělení času na čas spánku a čas bdělosti. Čas bdělosti může pak rozdělit na pracovní dobu a volný čas. Pojem volný čas můžeme pak ještě upřesnit a rozlišovat mezi polovolným časem, tedy časem pro nezbytné činnosti mimo zaměstnání a vlastním volným časem. Vlastní volný čas můžeme chápat jako disponibilní čas nebo jako čas k libovolnému*

⁸ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*, 2013, 274 s.

⁹ KAPLÁNEK, M. *Nauka o volném čase – studijní texty pro pedagogy volného času*, 2011, 7 s.

jednání, tedy jako čas, s nímž individuálně disponujeme a podle svých osobních přání jej užíváme, jednoduše řečeno: individuálně volně disponovatelný čas.“

Počátky pedagogiky volného času spadají až do 19. století a její vývoj se odlišoval podle výchovné praxe v různých zemích. O pedagogice volného času můžeme také říci, že jde o samostatný vědní obor, který řadíme mezi společenské vědy. V obsahu volného času nalezneme teoretická východiska, ale také metodické postupy a praktická doporučení. Pedagogika volného času může být popisována různými definicemi, ale zpravidla mají stejný charakter.

Volný čas se dělí na:

- **biologický čas**, kdy probíhají procesy růstu, reprodukce a stárnutí;
- **fyzikální čas**, kde můžeme měřit nejenom délku života, ale také čas, který může být dělen sekundami, minutami, hodinami, dny, roky, ale také týdny;
- **v čase sociálním** se zabýváme časem sociální aktivity a existence. Sledujeme sociální role, jejich struktury a proměny a to jak v životě jedince, tak také celé společnosti;
- **psychologický čas** můžeme popsat jako subjektivnost vnímání a prožívání času.

Volný čas je úzce spojován s termínem zájmového vzdělávání, které je vymezeno ust. § 111 Zákona¹⁰ č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školní zákon“.)

„Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech.“

Volnočasové aktivity pro děti, mládež i dospělé jsou velmi důležitou součástí zdravého životního stylu každého z nás. Charakteristika volného času může být různá, ale podstata je vždy stejná. Jedná se o využití volného času činnostmi, které vykonáváme ve volném čase, dobrovolně a bez nátlaku. Je to čas, který nám přináší důležité životní ukazatele. Jak jsem již zmiňovala, charakteristika může být trochu odlišná, ale podstata bude vždy stejná.

¹⁰ Zákona č. 561/2004 Sb.

Pávková¹¹ uvádí, že pojem životní styl je složitý a velmi komplikovaný. Jedna z mnoha definic vymezuje životní styl jako souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje. Zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek.

2.2 Dům dětí a mládeže

V této kapitole popisují základní informace o domech dětí a mládeže, jako prostředí k využití volného času.

Pojem prostředí můžeme definovat dle Krause¹² jako: „*Jako pojem všeobecně známý a používaný. Objevuje se jak ve vědách společenských tak přírodních (chemie, fyzika) a to často v různém pojetí. Ve většině definic se uvádí, že tento prostor vytváří podmínky pro život a hovoříme pak o životním prostředí.*“ Životní prostředí je tedy prostor působící svými podněty na jedince a ovlivňující jeho vývoj.

V teorii Pávková¹³ uvádí, že náplň činnosti volnočasových aktivit, je řízeno: *Vyhláškou MŠMT ČR z roku 1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže, byly v § 2 tyto činnosti:*

- **pravidelná zájmová činnost** – prováděna jako kroužek (vedený jako menší zájmový útvar), klub (zájmový útvar s volnější organizační strukturou), kurz (má vymezenou délku trvání a směřuje k osvojení vědomostí či dovedností);
- **zájmová činnost příležitostná** – tato činnost je organizována pedagogem s časovým vymezením a zahrnuje nabídku organizovaných příležitostných nebo cyklických akcí;
- **nabídka spontánních aktivit** – tyto akce mohou být organizačně nepedagogicky ovlivňovány a patří sem průběžné nabídkové činnosti;
- **práce s talentovou mládeží** – cílem je vyhledávání talentů v průběhu školního roku.

V rámci DDM má tyto formy:

- a. vytváření speciálních zájmových útvarů pro talentované jedince;
- b. individuální práce s dětmi mimo zájmové útvary;
- c. zadávání a řešení matematických úkolů, pořádání soutěží, turnajů, přehlídek;

¹¹ PÁVKOVÁ J.: *Pedagogika volného času*, 2002, 28 s.

¹² KRAUS, B. *Sociální aspekty výchovy*, 1999, 20 – 21 s.

¹³ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, 2002, 122 s.

- d. Individuální či skupinové konzultace pro tematické úkoly a práce se střediskem školské odborné činnosti (SOČ);
 - e. Vzdělávací akce, odborná soustředění, expedice;
 - f. Vyšší nabídka spontánních aktivit;
- **prázdninová táborová činnost** – jedná se o organizovanou činnost s dětmi, mládeží i rodiči s dětmi, která je provozována o letních prázdninách a vánočních svátcích. Při těchto akcích se řídíme Vyhláškou¹⁴ Ministerstva zdravotnictví ČR č. 106/2001 Sb., o zotavovacích a jiných podobných akcích pro děti;
 - **odborná pomoc** – obsahuje odbornou pomoc ostatním subjektům pečujícím o volný čas dětí a mládeže v oblasti školství a občanského sdružení;
 - **Proporcionalita činností** – uvádí strukturu činností v prostředí a lokalitě na základě možností a podmínek.

Hofbauer a Kaplánek¹⁵ se vyjadřují k tématu volného času po stránce kvalitativní, která umožňuje účinně působit na různé složky osobnosti a podporuje intenzivní prožívání života. Volný čas vidí, jako součást lidského života a pedagogiku jako nástroj výchovného zhodnocování volného času kde je vidět historie, současnost i budoucnost. Svoji strukturu vytvářejí na základě vzájemného působení objektivních i subjektivních činitelů. Vnitřního uspořádání i vnějších, celospolečenských faktorů. Významnou součástí jsou také vzájemně se inspirující vztahy s dalšími oblastmi života člověka a společnosti, výchovné praxe, ale i reflexe problémů jinými vědními obory.“

Zařízení s volnočasovými aktivitami nabízejí síť výchovně-vzdělávacích alternativních programů. Pracují celoročně a nabízejí aktivity o sobotách a i nedělích. Nabídka je určena dětem předškolního věku, žákům školního věku, mládeži, rodičům, ale také i ohroženým sociálním skupinám.

¹⁴ Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 106/2001 Sb.

¹⁵ HOFBAUER, B., KAPLÁNEK, M. *Kapitoly z pedagogiky volného času soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*, 2010, 14 s.

2.3 Dům dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou a jeho volnočasové aktivity

Rychnov nad Kněžnou leží v severovýchodních Čechách v Královéhradeckém kraji. Nachází se v Orlické tabuli na řece Kněžně a má 11 tisíc obyvatel. Je bývalým okresním městem a má několik sousedních obecních míst, které spadají pod Rychnov nad Kněžnou. Vamberk, Lupenice, Tutleky, Synkov – Slemeno, Libel, Třebešov, Černíkovice, Solnice, Lukavice, Liberk, Javornice, Jahodov. Většina lidí ze spádových oblastí dojíždějí do zaměstnání do Rychnova nad Kněžnou a jejich děti navštěvují školy a zároveň volný čas vyplňují v zájmových útvarech DDM, nebo v Základní umělecké škole (ZUŠ), která si klade za cíl šíření kulturního poslání hudby, tance a dramatizace.

Dům dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou je školské zařízení, nabízející služby v oblasti výchovy, zájmového vzdělávání a osvěty pro širokou veřejnost. Zřizovatelem DDM, jako příspěvkové organizace s právní subjektivitou, je Město Rychnov nad Kněžnou.

V DDM aktivity zajišťuje odborně a pedagogicky připravený tým s pozitivním vztahem k životnímu prostředí a tradicím regionu.

Cílem všech aktivit DDM je pestrá nabídka činností pro děti, mládež a dospělé ve volném čase, aktivní zapojení do alternativních způsobů výuky a naplňování zásad rozvoje ve městě i v regionu. Svými aktivitami zasahuje a působí také v mikroregionu Rychnovska a Královéhradeckého kraje. Má velmi dobrou spolupráci a podporu v rychnovské radnici a řadě subjektů ve městě, spolupracuje s neziskovými organizacemi a s médii. Další cíl, který si DDM stanovuje je vytvořit prosperující, ekonomicky zabezpečenou a profesionálně řízenou instituci s promyšleným marketingem a fundraisingem s dobrým zázemím a moderním vybavením.

Pravidelná zájmová činnost

Pravidelná zájmová činnost patří k důležitým volnočasovým aktivitám dětí, mládeže i dospělých. Přispívá k fyzické a psychické odolnosti účastníků zájmového útvaru. Pohybová aktivita je podmínkou zdravého vývoje dítěte, kdy na základě pravidelnému aktivnímu provozování přispívá k tomu, aby se pohyb pro dítě stal nezbytnou součástí i v jeho dospělém životě. Naplňování volnočasových aktivit má významnou roli při utváření osobnosti mladého člověka a přispívá k jeho pozitivní socializaci.

Zájmy se během života mění a vyvíjejí. Zájmové činnosti se diferencují nejen podle věku, ale také podle náročnosti, obecnosti a specializace. Dalšími aspekty mohou být také vlastní

předsevzetí, potřeby vlastního uspokojení, nebo zda mé cíle jsou vyšší a mám zájem se v pravidelné činnosti více vzdělávat, dosahovat lepších výsledků a seberealizovat se.

Pravidelnou zájmovou činnost DDM uskutečňuje zejména v zájmových oblastech technických a polytechnických, přírodovědných, estetických, hudebních, společenskovedních, sportovních a turistických, tanečních a pohybových, pro rodiče a děti, předškoláky, děti, mládež a dospělé. Dále nabízí adrenalinové volnočasové aktivity pro mládež, dospělé a seniory. Základ činnosti probíhá v budově na Poláckově náměstí, v případě pohybových a sportovních zájmových útvarů v pronajatých prostorách základních a středních škol města.

Zájmové vzdělávání je uskutečňováno na základě vyhlášky¹⁶ 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, § 2

DDM každoročně nabízí také letní táborovou činnost v podobě 9 příměstských táborů a 12 pobytových táborů. Všechny tábory jsou tematicky založené a jsou realizovány na smluvně zajištěných zařízeních pro děti od 1. třídy. Zajišťují je pedagogičtí pracovníci a další řádně proškolení a vzdělaní pracovníci. Tábory jsou založeny na určitém tematickém a motivačním plánu, dále splňují funkce socializační, vzdělávací, výchovné, pečovatelské, ale také relaxační. Účastníci táborů jsou vedeni k samostatnosti, týmovosti, respektu a seberealizaci.

Personální obsazení Domu dětí a mládeže a schématické vyjádření

V DDM pracuje 5 pedagogických pracovníků. Každý z nich je zaměřen na určité vzdělávací a výchovné odvětví.

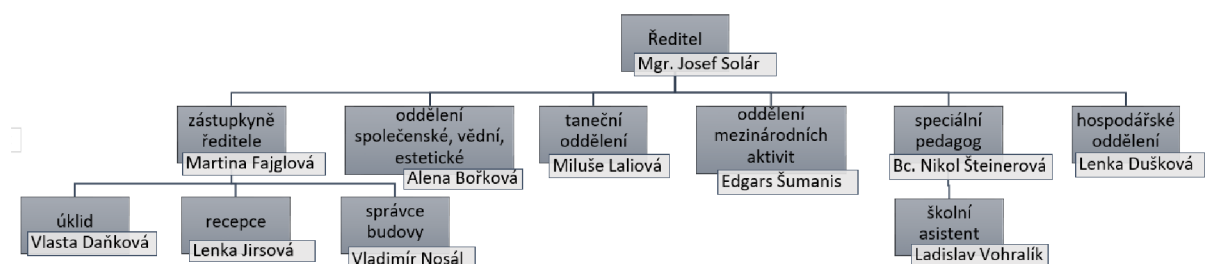
Dalšími pracovníky jsou:

- 1 školní asistent, který není spojen pouze s jedním účastníkem, ale působí v celém zařízení a zprostředkovává komunikaci s komunitou;
- 1 sociální pracovník, který pomáhá při zabezpečování základních potřeb účastníků ZÚ;
- 1 správce budovy, zabezpečující údržbové práce a zároveň j využíván v dalších čtyřech školkách v Rychnově nad Kněžnou, jejichž zřizovatelem je Město Rychnov nad Kněžnou;
- recepční, které se střídají ve dvousměnném provozu pro dostatečné zabezpečení otevírací doby DDM;
- pracovnice úklidu, které se také střídají ve dvousměnném provozu pro dostatečné zabezpečení hygienických podmínek v DDM.

¹⁶ Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

V DDM pracuje 130 externích pracovníků, jež spadají pod pedagogy volného času různého zaměření dle nabídky zájmových útvarů.

V čele DDM stojí ředitel, který má velmi kladné sociální citění a práce ve volném čase je pro něho celoživotní výzvou.

Obrázek č. 1 – Organizační struktura DDM (vlastní zpracování)

Nabídka zájmových útvarů (ZÚ) DDM

V každoroční nabídce zájemci mohou vybírat ze 150 zájmových útvarů určených pro rodiče s dětmi, předškoláky, žáky, mládež, dospělé a seniory. Zájmové útvary jsou rozloženy do pěti oddělení:

- sportovní oddělení;
- přírodovědné oddělení;
- společensko-vědní oddělení;
- adrenalinové oddělení;
- taneční oddělení.

Každé oddělení má svého vlastního vedoucího oddělení, který se stará a zabezpečuje podmínky pro práci v DDM v průměru 25 externích pracovníkům.

Vzhledem k tomu, že pracuji jako vedoucí tanečního oddělení a zároveň vedu vlastní taneční skupinu, ve své bakalářské práci, budu specifikovat konkrétní taneční útvar.

Taneční zájmové útvary jsou v DDM velmi vyhledávané a oblíbené. Zájemci si mohou vybírat z několika tanečních zájmových útvarů s různými tanečními styly. Účastníci si osvojí nejen taneční kroky, ale zároveň mají možnost dalšího vzdělávání formou workshopů, seminářů a akreditovaných kurzů.

Nabídka tanečních zájmových útvarů:

- break dance;
- street dance;

- společenské tance;
- mažoretky;
- břišní tanečnice;
- tanec pro dospělé;

Street dance je jeden ze zájmových útvarů, který má nejvíce účastníků v celém zařízení. Pro svou práci jsem si vybrala účastníky, kteří spadají do období staršího školního věku, který určuje věk mezi jedenáctým a patnáctým rokem. Toto období bývá označováno termínem puberta nebo pubescence. Tato část života bývá velmi bouřlivá a dochází k nápaditým změnám tělesného vzrůstu, k pohlavnímu dozrávání, ale i ke změnám psychickým. V tomto období se účastníci rozvíjejí velmi rychle po psychické stránce a utvářejí si vlastní názory a snaží se prosazovat. Velký vliv na ně mají vrstevnické skupiny, mají potřebu někam patřit, chtějí být respektováni a mít pocit, že jsou pro někoho důležití.

Účastníci si vybírají ze dvou street tanečních skupin. Obě skupiny (RK Crazy, Chaos) mají v DDM dlouhodobou tradici a velmi dobré taneční výsledky na české taneční scéně. Tato volnočasová taneční aktivita je nabízena účastníkům od předškolního věku až po dospělé.

Účastníkem zájmového tanečního útvaru v DDM se může stát každý, kdo splňuje podmínky o přijetí do ZÚ (vyplněná přihláška podepsaná zákonnými zástupci, zaplacená úplata, dodržování pravidel ZÚ, zdravotní způsobilost).

Pro přijetí do tanečního ZÚ v DDM není podmínkou procházet výběrovým řízením nebo talentovanými zkouškami, jako je třeba v ZUŠ nebo v taneční škole. Podstatou je projevit zájem o tuto volnočasovou aktivitu. Ve skupině se setkávají různí účastníci s talentem, s určitou zkušeností i nováčci. Všichni mají touhu poznat něco nového a různorodost skupiny může vést k nesouladu.

Ovšem vývoj tanečníků závisí hlavně na jejich vlastní osobě. DDM nenabízí účastníkům pouze volnočasové aktivity v rámci ZÚ, ale snaží se rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti na základě vzdělávacích akcí.

Každoročně nabízí aktivity se vzdělávacími programy v rámci tanečních workshopů, seminářů a speciálních tanečních lekcí. Podstatou tohoto vzdělávání je přítomnost profesionálních lektorů, kteří zabezpečují účastníkům kvalitní výuku v oboru. Všechny tyto vzdělávací programy rozvíjejí u tanečníků jejich taneční kvality a improvizaci.

Tanečníci se účastní každoročně několika vzdělávacích akcí, tanečních soutěží, kde díky vlastní pili, vzdělávání a tanečního umu dosahují velmi dobrých výsledků.

Kritéria výběru tanečního zájmového útvaru

Hofbauer¹⁷ pojednává o volném čase a jeho výchovném zhodnocování. Uvádí, že subjektivní faktory ovlivňují výchovu ve volném čase. Mezi ně řadíme vlastnosti subjektů výchovy (vychovatelů, rodičů, dětí), které mají vliv na výchovný proces. Je to věk účastníků, osobnost výchovného pracovníka (animátora), jeho odborná připravenost, vztahy mezi výchovnými pracovníky navzájem a jejich vztah k účastníkům.

Ze své pracovní zkušenosti budu specifikovat kritéria, se kterými se běžně setkávám. Výběr volnočasových aktivit se odráží, již od útlého věku samotných účastníků a vlivu jejich rodiny. Na výběru zájmového útvaru jako efektivního využití volného času mají vliv různé aspekty:

- vlastní zkušenost rodičů;
- doporučení rodičů či kamarádů;
- kvalitní prezentace nabídky zájmových útvarů;
- vlastní zájem a zkušenost;

Pro účast v zájmovém útvaru není nutné absolvovat výběrové řízení nebo skládat talentové zkoušky. Do zájmového útvaru DDM může být zapsán každý, kdo splňuje přihlašovací podmínky.

Taneční zájmové útvary bývají rozděleny na základě vrstevnických tanečních zkušeností a zároveň vlastní potřeby dalšího vzdělávání.

Průcha¹⁸ uvádí, že skupina dětí nebo mladých lidí přibližně stejného věku a často i s přibližně stejným sociálním statusem mají významnou úlohu při socializaci jedince, zejm. při přechodu k dospělé roli, nabízí určitou ochranu a zázemí, může částečně kompenzovat sociální a citovou deprivaci svého člena. Může mít na své členy výrazně pozitivní vliv (jaký se realizuje prostřednictvím některých organizací a hnutí mládeže), ale i vliv výrazně negativní, vedoucí k porušování kulturních norem (delikventní party, gangy).“

¹⁷ HOFBAUER, B., KAPLÁNEK, M. *Kapitoly z pedagogiky volného času soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*, 2010, 92 s.

¹⁸ PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*, 2001, 274 s.

2.4 Motivace účastníků

Motivace je jedna z velmi důležitých oblastí člověka. Pokud se uvádí motivace z pedagogického hlediska, je nutné uvědomit si, jak dokážu já, jako pedagog motivovat své svěřence a na druhou stranu, jak oni jsou biologicky vybaveni nechat se motivovat. Slovem motivace¹⁹ se také obvykle označuje proces jako výsledek (skutečnost, že se něco děje) nebo proces jako fakt, že něco existuje (konkrétní pozitivní přístup).

Na základě pedagogické literatury Hanuše, Chytilové²⁰ se o motivaci více dozvíme v knize „*Zážitkově pedagogické učení*“, kde uvádějí, že slovo motivace je termín z lat. *motivus*, což je forma slova *moveo* – „hýbám“ – a *movere* – „pohybovat“. Jsou tak vyjadřovány hybné síly chování a jednání. Motivy jsou tedy hybnými silami našeho jednání.

Obecně bychom mohli říci, že motivace usměrňuje a vysvětluje naše cílené chování a jednání pro dosažení určitého cíle. Pokud bychom chtěli motivaci alespoň nějak definovat, mohli bychom říci, že motivace je:

- příčina pohybu, důsledek změn stavu a organismu;
- důvod k rozhodování v situacích volby;
- výklad smysluplných souvislostí;
- proces zkoumání a usměrňování vnitřních procesů člověka, které řídí, aktivuje a udržuje chování;

V motivaci také můžeme vycházet z vnitřních a vnějších pohnutek a podnětů.

Vnější motivace je určena působením vnějších podnětů.

- okolí;
- rodina;
- vrstevníci;
- média;

Vnitřní motivace je výsledek potřeb a zájmů člověka.

- vlastní pohnutky;
- zájem o taneční obor;
- vlastní zkušenost;

¹⁹ PLAMÍNEK, J. *Tajemství motivace*. 2007, 14 s.

²⁰ HANUŠ R, CHYTILOVÁ L.: *Zážitkově pedagogické učení*. 2009, 63 s.

- začlenění do určité komunity;
- seberealizace;

V literatuře od Lamberta²¹ Jak účinně ovlivňovat druhé, ovlivňování druhých jako manažerská dovednost se uvádí, že: „*Psychologie tvrdí že, potřeby a **motivace** jsou tím, co řídí lidské chování.*“

Ve svém kvalitativním výzkumu bych chtěla zjistit, co motivuje účastníky k zájmu o taneční zájmové útvary.

²¹ LAMBERT, Tom E., *Jak účinně ovlivňovat druhé, ovlivňování lidí jako manažerská dovednost*, 1999, 78 s.

3 Street dance jako prevence rizikového chování a zdravého životního stylu

Za rizikové chování je považováno chování, které je společensky nepřijatelné, a tak se jedná o chování, které negativně dopadá na jedince nebo na jeho okolí. V důsledku tohoto chování dochází k prokazatelnému nárůstu výchovných, sociálních a zdravotních rizik pro jedince či společnost.

Bendl²² vidí rizikové chování tak, že v jeho důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

Teorii vzniku rizikového chování²³ můžeme rozdělit do tří skupin:

1. **biologické-psychologické teorie**, které se snaží najít spojitost mezi chováním jedince jeho tělesnou stavbou a genetikou;
2. **sociálně psychologické teorie**, které hledají původ v psychice člověka a v jeho duševním stavu nebo v temperamentu a osobních rysech. Psychologické teorie dále vycházejí ze směru psychologie a motivem je osobnost člověka;
3. **sociologické teorie** se nesoustředí pouze na jedince, ale také na celou společnost a porušování společenských norem.

V rámci MŠMT definujeme faktory rizikového chování takto:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédiím
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rovinismus a xenofobie, komofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch přijímání potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

²² BENDL, S. *Základy sociální pedagogiky*. 2016, 74 s.

²³ FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie*. 2014, 42 – 43 s.

Prevence

Prevence je důležitou součástí práce pedagogického působení a lze zařadit do procesu kdykoli a to buď na začátku, v průběhu nebo i mimo proces pedagogického působení. V pedagogickém působení prevence znamená předcházení rizik vzniku a rozvoje poruchy emocí a chování.

Vysvětlení pojmu prevence vychází z latinského slova *praeventus* a znamená to, krok předem. Také se překládá jako opatření či ochrana. Prevence se netýká pouze předcházení nemocí, ale jedná se o pedagogické působení, které je preventivním opatřením při vzniku rizikových situací v psychické sféře nebo v sociální oblasti. Pedagogické působení směřuje k předcházení problémům rizikového chování.

Dle Miovského²⁴ je prevence rizikového chování jakýkoliv typ výchovný, vzdělávací, zdravotní nebo sociální intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujícího jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jejich důsledky.

Na základě pedagogického působení se zabýváme primární prevencí, kterou můžeme rozdělovat na primární prevenci specifickou a primární prevenci nespecifickou.

- **specifická primární prevence** obsahuje dlouholetou kontinuální práci s dětmi a mládeží a probíhá v menších skupinách. Jedná se o aktivity, které zamezují výskytu rizikového chování;
- **nespecifická primární prevence** do této prevence jsou loženy programy a aktivity, které podporují zdravý životní styl a osvojování sociálního chování.

Prevenci²⁵ můžeme také dělit základní klasifikací:

- **primární prevence**, je „zaměřená na celou sledovanou populaci.“ Primární sociální prevencí je třeba se také zabývat ve volnočasových aktivitách dětí a mládeže, neboť v tomto období se utváří hodnotový systém jedince a hledají se cesty jeho uplatňování objektivním, reálným chováním a aktivitami;
- **sekundární prevence**, je „zaměřená na rizikové jednotlivce a skupiny“, jedná se o včasné zachycení náznaků, vyhledávání potencionálních patologicky jednajících

²⁴ MIOVSKÝ, M. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2015, 29 s.

²⁵ PRŮCHA J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 1998, 187 s.

jedinců a skupin, kde se vyhledává spolupráce se středisky prevence, jako jsou například protidrogová centra, linky důvěry apod.;

- **terciární prevence**, je „zaměřená na minimalizaci následků nebo pokračování nežádoucích jevů u jedinců, u nichž se již nežádoucí jev vyskytl.“

Zdravý životní styl

Ve své bakalářské práci se zaměřím na dvě části zdravého životního stylu. Těmito složkami jsou pohyb a duševní hygiena. I přesto, že víme o dalších složkách jako pitný režim a stravování, budu se v bakalářské práci vyjadřovat pouze k pohybu a duševní hygieně.

Zdravý životní styl je také nedílnou součástí prevence a našich návykových hodnot. Definuje se jako souhrn významných činností a praktik pocházejících již v rodině. Dále je to uspokojování vlastních potřeb a zájmů.

Být zdraví je jedna z nejdůležitějších hodnot člověka. Machová²⁶ uvádí že: Světová zdravotnická organizace v roce 1948 definovala zdraví takto: „*Zdraví je stav úplné, tělesné, duševní a sociální pohody, a nikoli pouze nepřítomnost nemoci nebo vady.*“

Hodnota zdraví je nevyčísitelná a člověk si ji uvědomuje až v okamžiku, kdy ho potká nějaká choroba. Malach²⁷ ve své literatuře *Teorie a metodika výchovy* říká: „*Zdraví má relativní charakter, a proto jeho uchování a rozvíjení by se mělo stát životní prioritou každého jedince i celé společnosti.*“

Zdravý životní styl je také ovlivňován několika základními složkami:

- duševní rovnováhou;
- relaxací a odpočinkem;
- mezilidskými vztahy;
- správnou a kvalitní výživou;
- dostatkem spánku;
- vyváženou pohybovou aktivitou.

²⁶ MACHOVÁ, J. *Biologie člověka pro učitele*, 2002, 12 s.

²⁷ MALACH, J. *Teorie a metodika výchovy*. 2004, 59 s.

Duševní hygiena

Dalším důležitým aspektem, který se řadí do prevence a zároveň i zdravého životního stylu, je duševní hygiena. **Duševní hygiena** se nazývá jako **psychohygiena**. To je obor, který se zabývá upevňováním zdraví a zvyšováním odolnosti člověka vůči nejrůznějším škodlivým vlivům.

V psychologickém slovníku²⁸ z r. 1993 se můžeme dozvědět, že podle Hartla:

„Psychohygiena se zabývá rozvojem a podporou duševního zdraví, prevencí duševních poruch a nemocí. Je to soubor opatření a postupů, jak těchto cílů dosáhnout.“

Na základě své praxe se snažím základní prevencí rizikového chování vést tanečnický k pohybové činnosti a k osvojování pozitivního sociálního chování a k rozvoji osobnosti.

ZÚ street dance nabízí tanečnickům vytváření bezpečného prostoru k pohybové činnosti, k aktivnímu a zdravému životnímu stylu. Tanečníci mají možnost osvojení sociálního chování a rozvoj osobnosti. Na základě svého vývoje a vzdělávání získávají možnost seberealizace, týmovosti, schopnost komunikace, vytváření přátelských vazeb a tolerance. Pohyb a vlastní projev učí účastníky k asertivní dovednosti, nenásilnému zvládnutí konfliktů, zařazení se do určité komunity. Hlavním cílem je vést tanečnický k zodpovědnosti za své chování a způsob života vůči jejich věku. Důležitý je respekt k ostatním, ale také respekt k vlastní osobě.

²⁸ HARTL, P., NEPRAŠ, K. *Psychologický slovník*. 1993.

4 Projekt a analýza empirického šetření

V teoretické části je uvedeno, co znamená pojem taneční styl street dance a rozvedli jsme lokální prostředí Rychnova nad Kněžnou, kde je specifikováno DDM Rychnov nad Kněžnou. Pokud se tanec vnímá z jakéhokoliv úhlu, je to něco, co spojuje lidi, vede je ke kreativě a v neposlední řadě děti rozvíjí. Projekt empirického šetření probíhal formou kvalitativního výzkumu. Z nemalé části je kvalitativní výzkum chápán jako doplněk tradičních kvalitativních výzkumných strategií. Další pohledy vidí kvalitativní výzkum jako protipól nebo vyhraněnou výzkumnou pozici k jednotné přírodovědné vědě.

4.1 Cíl a metody empirického šetření

Cíle výzkumu

Ve své empirické části jsem využila metodu kvalitativního výzkumu s polostrukturovaným rozhovorem, který je hlubší a rozsáhlejší. Svě dlouholeté zkušenosti mohu využít ke sledování chování respondentů s proniknutím do jejich každodenního života. Výsledná data budou tvořena samotnými respondenty a poté rozkódována.

Cílem bakalářské práce je zjistit, co přináší účastníkům tanečního zájmového útvaru taneční styl street dance. Čeho chtějí dosáhnout a proč v určitém okamžiku nebo na určité úrovni DDM opouštějí.

Metody výzkumu

Kvalitativní výzkum²⁹ je druh pedagogického výzkumu, který je rozvíjen od 60. let. Je založený na odlišných metodologických principech a jeho data jsou pořizována v přirozeném prostředí. V kvalitativním výzkumu je kladen důraz na výklad zkoumaných jevů očima samotných respondentů a produktem výzkumu se stává popis jednotlivých případů.

Kvalitativní výzkum nemá žádný vyhraněný styl. Na začátku výzkumu jsem si zvolila výzkumné otázky, které jsem rozdělila do pěti bloků. Později jsem tyto výzkumné otázky na základě sesbíraných dat kódovala.

²⁹ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 1995, 107 s.

Kvalitativní výzkum je možné tvořit v terénu s jednotlivci nebo skupinami, mohou být každodenní situace. Bohužel v této dlouhotrvající pandemii jsem byla nucena všechny rozhovory dělat na základě online vysílání.

Samozřejmě jako každý jiný výzkum má své pozitivní a negativní stránky a jeho využití je spíše přikládáno k určitým tematicky specifikovaným výzkumům.

Jako pozitivní stránku vidím, že během výzkumu je možné při samotných rozhovorech přidávat doplňovací otázky, které poté pomáhají při kódování.

Významný metodolog Creswell³⁰ definoval kvalitativní výzkum takto:

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, historický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“

Hlavní výzkumná otázka:

Původní cíl bakalářské práce byla motivace účastníků. Na základě vlastní zkušenosti jsem stanovila jako hlavní výzkumnou otázku: Jaký je hlavní důvod opouštění zájmového útvaru.

Dílní otázky vycházejí z předpokladů, které se zakládají na jednotlivých kategoriích:

1. Co motivovalo účastníky zájmového útvaru?
2. Je složení lekcí vyhovující pro účastníky?
3. Je komunikace důvodem účastníků k odchodu ze zájmového útvaru?
4. Co účastníkům přináší účast na soutěžích?
5. Mají účastníci zájem stát se v budoucnu lektorem a počítají s tance v dalším životě?

³⁰ Creswell in HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*, 2008, 46 s.

4.2 Charakteristika výzkumného nástroje a analýza respondentů

Polostrukturovaný rozhovor

V předešlé kapitole bylo zmíněno, že všechny výzkumné otázky byly postaveny do pěti kategorií, které měly za cíl rozdělit jednotlivé oblasti. Položené otázky bylo možné během rozhovoru rozvíjet na základě myšlenek respondentů.

Jako výzkumnou metodu jsem si vybrala otevřené kódování, které mi pomohlo získat, popsat, seskupit, pojmenovat a kategorizovat data. Jako cíl otevřeného kódování jsem zvolila označování a kategorizaci pojmů, jejich porovnávání a vytvoření nové teorie o zkoumaném problému.

Na úplném začátku sestavování polostrukturovaného rozhovoru jsem se zamyslela nad složením otázek, které by měly svým obsahem korespondovat s navrženými cíli.

Při svém otevřeném kódování jsem nejprve oslovila respondenty a požádala je o svolení našeho společného rozhovoru, který se vzhledem k roční pandemické situaci musel uskutečnit online. Všechny rozhovory byly natáčeny na kameru a výsledky byly roztrženy do jednotlivých souborů pro lepší kódování. Poté jsem si všechny rozhovory přepsala doslovnou transkripcí a jednotlivé věty jsem se snažila rozkódovat a hledat společné ukazatele.

Analýza respondentů

Respondenty jsem si vybírala na základě dlouholeté praxe v oboru a zároveň jsou mými žáky. Pro výběr respondentů jsem si zvolila následující kritéria:

- spolupráce delší jak 3 roky;
- věkové rozmezí mezi 12 – 16 let;

Jako respondenty jsem využila 6 tanečníků z toho 5 děvčat a 1 chlapce. Všichni pocházejí z jedné taneční skupiny, ale většina z nich má nějaké taneční zkušenosti z předešlých tanečních skupin. Všechny respondenty jsem předem informovala, k čemu náš rozhovor bude sloužit a žádný z nich neměl problém (ani jejich zákonní zástupci) se zveřejněním údajů za účelem k využití mé bakalářské práce.

4.3 Interpretace výzkumného nástroje

V této kapitole bych chtěla uvést výsledky sesbíraných dat od respondentů. Podrobně jsem si několikrát prošla všechny rozhovory a označila si pojmy, ve kterých se respondenti shodovali. Z těchto pojmů jsem určila společné rysy jednotlivých otázek.

Kategorie I.

Motivace

Na základě analýzy rozhovorů s respondenty jsem sestavila kategorii motivace, do které jsem stanovila následující kódy. K obrázku č. 2 se vztahují otázky č. 3 – 5.

Obrázek č. 2: Zobrazení kategorie a kódů motivace účastníků zájmového útvaru a jejich taneční zkušenosti

Při této otázce motivace se respondenti částečně lišili, jelikož se ukázalo více aspektů, které je vedly k přihlášení do ZÚ. V konečné fázi se všichni shodují na tom, že je do ZÚ, přivádí zájem o tanec, pohyb a taneční kulturu.

„Chtěla jsem zkusit něco nového a v letáku se mi líbil kroužek tancování v RK Crazy a myslala jsem si, že by to mohlo být něco, co by mě bavilo a co by mě mohlo jít, že bych tam mohla poznat nové kamarády. A měla jsem celkově ráda hudbu a ráda jsem se hejbal...“ (R1)

„Vybrala jsem si ten kroužek, protože mám ráda tancování a protože do kroužku chodí mé kamarádky ze školy, takže jsem chtěla být s nimi i mimo školu, taky jsem chtěla poznat nové lidi a vyzkoušet, jaké je to tančit v RK Crazy.“ (R2)

„Pamatuju si to, jako by to bylo dneska, když jsem byl v druhé třídě, jsem se přihlásil do kroužku na break dance, kde jsem byl vlastně rok a chtěl jsem to jen vyzkoušet, bylo to něco jiného, protože kluci v mém věku, v té době, když jsem byl v té době, ve druhé třídě netancovali

a já si to chtěl vyzkoušet. Po tom prvním roce, kdy jsem si to vyzkoušel v break dance skupině jsem přišel na to, že jsem v tom podle mých trenérů dobrý, ale nebyl jsem tak starý na to, abych mohl jít do pokročilejší skupiny, takže jsem hledal možnosti, kde jinde tancovat a to mě vlastně přivedlo k tomu, že jsem si zvolil RK Crazy jako další taneční kroužek.“(R3.)

„No, když jsem byla menší, tak jsem si pořád tancovala, tak jsem hledala kroužek na tancování, který by mě bavil a v letáku DDM jsme s tátou narazili na RK Crazy, a to mě hned zaujalo, protože mě bavilo tancovat, takže jsme si podali přihlášku, a tak to začalo.“(R4.)

Na základě dotazníku se ukázalo, že v otázce tanečních zkušeností všichni respondenti, kromě jedné již mají nějaké taneční zkušenosti jiných tanečních stylů. Někdo navštěvoval disco, další latinsko americké tance, hip hop nebo break dance. Převážná část prošla příprakovou částí, což znamená, že taneční svět jim není cizí. Myslím si, že přípravné kroužky jsou velmi důležitou částí v rozvoji tanečníků. V nízkém věku se naučíme pracovat se základními prvky přirozeně a nepřemýšlíme, zatím co ve vyšším věku nám mohou některé pozice připadat nepřirozeně až trapně.

„Asi jediné taneční zkušenosti, který jsem měla, tak byli s břišními tancema taky v DDM, ale to nemělo krom hudby a pohybu nic společného....“ (R1)

„Dříve jsem tancovala taky v Déčku, latinsko-americké tance a hm, myslím, že ještě do jedné přípravy jsem chodila...“ (R2)

„Jo, jo už mám taneční zkušenosti, už jsem tancovala úplně dřív ňakej, hm, taneční kroužek disco a pohybové přípravy a tak a pak sem chodila ještě na hip hop, takže tančím tak od sedmi let.“ (R3)

„Ne ještě ne, ještě jsem nikdy netancovala.“ (R4)

Na otázku tanečních zkušeností byly odpovědi různé, ale tím, že převážná část již měla nějaké taneční zkušenosti, jejich nástup do konkrétní taneční skupiny RK Crazy byl snadnější než pro ty, kteří začínají úplně. Tanečníci mají určité návyky z předešlých kroužků a základní pohybové prvky jim nedělají problémy, jelikož základy bývají ve všech tanečních stylech velmi podobné. Na základě mé dlouholeté praxe musím říci, že přípravné děti nepřemýšlí o vhodnosti jednotlivých prvků a potkávám se s tím, že čím bláznivější prvek, tím je oblíbenější. Shodnost respondentů byla v tom, že všechny předešlé zájmové útvary, které navštěvovali již dříve, patřily pod nabídku zájmových útvarů DDM.

Kategorie II.

Režim v zájmovém útvaru

Na základě analýzy rozhovorů s respondenty jsem sestavila kategorii režim v zájmovém útvaru, do které jsem stanovila následující kódy. K obrázku č. 3 se vztahují otázky č. 6 – 8.

Obrázek č. 3: Zobrazení kategorie a kódů v režimu v zájmovém útvaru

V otázce složení a zpracování lekcí respondenti se shodují na vyhovujícím způsobu vedení tréninků. Další shodu uvádějí v malé četnosti tréninků a mají zájem o větší využití free style a jamu, kde by se mohli více seberealizovat a tanečně vzdělávat, jak samostatně za pomoci vnímání hudby, tak také vzájemným předáváním zkušeností ve skupině.

„Celkově mi program vyhovuje, vždycky máme nějakou rozcvičku, nějaký protažení, a pak většinou pracujeme na choreografii, nebo opakujeme choreo z minule a tak, takže to mě vyhovuje, jediný co mi trošku nevyhovuje je asi, že bych víc zavedla free style nebo jamy, protože to si myslím, že máme málo, to je jediný, co bych na tom asi změnila.“ (R1)

„program tréninků mi vyhovuje, protože musím říct, že mě tancování baví natolik, že nemám čas přemýšlet nad tím, jestli je trénink dobře udělaný, nejraději mám, když si můžeme vymýšlet taky něco sami“ (R2)

„Ano baví mě a vyhovuje mně, protože se můžeme vidět alespoň jednou tejdne a já jsem ráda, když takhle spolu trávíme odpoledne, možná by ty tréninky mohli být častěji a potom by nám

zbylo víc času na free styl a jam, což mám moc ráda, protože se v tom můžu realizovat a koukat na ostatní a učit se od nich.“ (R3)

„Program tréninků mi vyhovuje většinou, společná rozcvička je základem a potom se to odvíjí, každé trénink jinak a nejvíc mě baví, když můžeme tvořit choreografii. Asi nic není, co by mi nevyhovovalo. Dříve to byli asi jamy, protože sem byla dost stydlivá, ale teď už mi to nevadí a mám ráda, když děláme jamy a free style, docela mě to baví.“ (R4)

Během lekcí jsou důležité relaxační a oddechové části. Z dotazníku vyplývá a respondenti se shodují na dostatečných přestávkách. Lektorka dodržuje během lekcí dostatečný pitný režim, přestávky na toaletu a menší oddech mezi jednotlivými sestavami. V přestávkách mají tanečníci možnost si i trochu popovídat a vzájemně si ukázat nějaký nový krok, který se naučili v rámci sebevzdělávání. Respondenti uvádějí, že pokud potřebují během lekce přestávku navíc, stačí kývnout na lektorku určitým pohybem a ona ví, co to znamená.

„Přestávek si myslím, že máme dost a většinou máme krátký přestávky na pití a pak třeba občas máme trochu delší přestávku, když třeba několikrát zkoušíme choreografii tak jsme pak unavenější, takže vždycky pár minut že se jako vydýcháme, dojdeme si na záchod, napijem se, mezi tím si trochu popovídáme s ostatními a pak zase jdeme trénovat. Tak asi tak.“ (R1.)

„Během lekce máme dostatek přestávek na pití, takže nehrozí, že bychom byli unaveni, nebo dehydrovaní. Někdy se stane, že jsem potřebovala se napít více a to taky nebyl problém. Jinak máme přestávky na toaletu nebo na oddech.“ (R2)

„Přestávky máme na pití, toaletu a oddech. Někdy bych je dala trochu delší.“ (R3)

„Ano, ano, určitě máme. Hodně často nám lektorka řekne, ať se jdeme napít, nebo si dojdeme za záchod, nebo třeba, když už nemůžeme, tak odpočíváme a povídáme si o hudbě a tanečních prvcích.“ (R4)

Dotazník respondentům umožnil vyjádřit se otevřeně k lektorce. Všichni respondenti se shodují na tom, že je lepší, když je lektorka mladá a má k nim věkově blíže. Respondenti vidí lekce jako dobře postavené a tanečně přínosné. Jako vyhovující vidí její individuální přístup k jednotlivcům a shodují se na tom, že během lekcí si užijí i spousty legrace. Další shodu vidí v přísnosti lektorky.

„Vyhovuje mi to, že je srandovní a hodně naučí a umí vysvětlit kroky. Hodně s námi opakuje, ale někdy je třeba i naštvaná, když nám to moc nejde.“ (R1.)

„Vyhovuje mi její individualita ke každému, protože ne každý vše umí na poprvé. Ke každému přistupuje, tak jak potřebuje, pokud někomu něco nejde, tak se to opakuje a lektorka to znova vysvětluje. Umí nás to naučit a je i někdy dost přísná.“ (R2)

„Určitě mi vyhovuje, že je lektorka mladá a ví, co je v tanci moderní. Na lekce chodí už s připravenými sestavami a ty se potom učíme, a když nám to nejde tak to opakujeme a lektorka nám to třeba i jednotlivě vysvětluje. Někdy je trochu přísná.“ (R3)

„Hodně mi vyhovuje její energie, je vidět, že jí to baví a snaží se to předávat nám. Umí dobře vysvětlovat a ukazuje nám všechno ze všech stran, opakuje vše a ptá se, jestli nepotřebujeme ještě něco vysvětlit. Je s ní legrace. Co mě nevyhovuje? Asi to, že někdy jdeme některé kroky hrozně rychle.“ (R4)

Kategorie III.

Komunikace

Na základě analýzy rozhovorů s respondenty jsem sestavila kategorii komunikace, do které jsem stanovila následující kódy. K obrázku č. 4 se vztahují otázky č. 9 – 12.

Obrázek č. 4: Zobrazení kategorie a kódů v Komunikaci

Na základě dotazníku bylo zjištěno, že převážná část respondentů se zná, jelikož bydlí v Rychnově nad Kněžnou a navštěvují stejnou školu nebo další zájmové útvary DDM. Velký rozdíl je vidět u tanečníků, kteří na zájmové útvary dojíždějí. Jejich začleňování bývá náročnější. Někteří tanečníci se také znají na základě přátelství jejich rodičů. Ti pak mají možnost trávit spolu mnohem více času než s ostatními a vazby jsou tam ještě silnější.

„Ano znám se s nimi z kroužku, ale některé jsem už znala předtím, třeba ze školy, nebo jsem s některýma chodila na jiný kroužek v DDM. S někým jsem se znala taky od vidění. (R1)

„Znám se s nima s některýma ze třídy ze školy a některý jsem potkávala v Děčku.“ (R2)

„Ano, s většinou se znám už dlouho, s někým třeba i ze školky. Mám v kroužku i dvě kamarádky, se kterýma tancuju, a naši rodiče se navštěvují.“ (R3)

„S některýma se znám od začátku, protože jsme nastoupili ve stejnou dobu, nebo sme se seznámili během té doby, co tancujeme. Úplně předtím jsme se neznali, protože jsem z Kvasin a musím na kroužek dojíždět. (R4)

„Teď už se známe, ale když jsem nastoupila, tak jsem nikoho neznala, protože jsem ze Solnice a chodila jsem na kroužky tam. (R5)

Ve výzkumném šetření jsem zjistila, že odpovědi respondentů byly ovlivněny tím, zda účastníci pocházejí z místa uskutečňování ZÚ, ale také na základě jejich věkové hranice. Dalším aspektem se tu opakovaně objevuje informace o přátelství rodičů respondentů.

Ten, kdo bydlí v místě uskutečňování ZÚ, má větší možnosti scházet se s vrstevníky častěji např. ve škole, na jiných zájmových útvarech nebo při dalších aktivitách, které si respondenti vybírají sami.

Velmi zajímavým tématem byla přátelství rodičů, která vznikaly na základě dřívějších kontaktů, ale také na základě vznikajících přátelství na podnětu ZÚ, kde rodiče sdílejí volnočasové aktivity s dětmi a doprovázejí je na různých soutěžích a akcích pořádaných ZÚ a DDM.

Respondenti, kteří na zájmový útvar dojíždějí, nemají takové možnosti, jelikož ve větších případech je na zájmové útvary vozí rodiče.

„S nějakou částí se setkáváme každý den ve škole, někdy se scházíme před tréninkem i dříve a opakujeme si, co umíme a někdy si jdeme jen tak ven. Ale jen s některýma, s kterýma se známe více. (R1)

„Nemůžu říct, že bych se mimo kroužek scházel se všema, ale s pár kamarády se scházíme u sebe doma, nebo společně jezdíme na taneční workshopy.“ (R2)

„Jó, scházíme se, protože vymýšlíme vlastní choreografie. Můžeme tvořit i vlastní choreografie na DUA a nemusíme dělat jenom hromadnou choreografii. Vždycky se sejdeme u někoho doma třeba dvakrát nebo třikrát týdně a společně tvoříme a vymýšlíme.“ (R3)

„No tak se všema určitě ne, ale s pár z nich se scházíme. Scházíme se třeba dvakrát týdně, jdeme třeba ven, do parku, nebo tak a s někým se vidám ve škole.“ (R4)

„Vlastně se moc nescházíme mimo kroužek, protože já jsem dojíždějící a do Rychnova jen tak jezdit nemůžu. Ale někdy mi mamka dovolí jet dřívějším autobusem, a to se pak sejdeme a povídáme si nebo zkoušíme taneční prvky.“ (R5)

Z mé dlouholeté praxe a současně z odpovědí respondentů vyplývá, že taneční kroužek si vybírají děti, které mají samozřejmě vztah k pohybu, hudbě, ale také k práci ve skupinách. V praxi jsem se přesvědčila o tom, že jedinci, kteří mají problém s kontaktem, komunikací a zviditelňováním vlastní osoby, velmi často zájmový útvar opouštějí.

Z otázek v dotazníku bylo rozkódováno, že tanečníci během tréninku nemají příliš mnoho možností na větší komunikaci, která se netýká tanečního zaměření.

Opět ze své zkušenosti mohu potvrdit, že největší „žabomyší války“, jak uvádí jedna respondentka, vznikají spíše mimo zájmový útvar např. ve škole, jiných zájmových útvarech nebo při větším socializačním seskupování. V těchto případech se snažíme vyčistit skupinu na základě týmových meet setkání.

„Myslím si, že komunikace na trénincích nemá žádný velký problém. Jsou tam samozřejmě lidé, kteří se do konverzace zapojují méně, ale se všemi se bavíme v pohodě.“ (R1)

„Myslím si, že vždycky se najde někdo, kdo nám sedí více a kdo méně, ale nemyslím si, že bychom měli nějaké velké problémy. A když se objevili žabomyší války, tak zasáhla trenérka a my jsme měli možnost si to vyříkat.“ (R2)

„Celkově si myslím, že ve skupině problém nemám, ale najdou se ve skupině třeba dva nebo tři lidi, se kterými si úplně nerozumím, ale neřekla bych, že mám problém s nima komunikovat, spíš jde o to, že to nejsou mí nejbližší kamarádi.“ (R3)

„Asi ani ne, možná jedna holčička je taková tichá, takže vlastně nevím, co si s ní mám povídat, ale jinak jsou všichni úplně v pohodě, všichni jsou strašně fajn a užijeme si i spousty legrace.“ (R4)

Výsledkem šetření bylo potvrzené mé tvrzení, že počet účastníků ve skupině hraje vždy velmi důležitou roli. Pokud se zaměříme na taneční skupinu, tak důležitým faktorem je uvědomit si, jaké věkové kategorie se ve skupině vyskytují. Respondentům vyhovuje počet tanečníků ve skupině pro vizualizaci skupiny na parketě.

Již na základě uvedených rozhovorů si uvědomuji, jak velký mentální rozdíl je mezi respondenty 12 – 16 let. Jejich odpovědi vyplývají nejenom z jejich vyzrálosti, ale také z jejich taneční praxe. Všechny tyto aspekty se opírají o soudržnost celé skupiny, motivaci a cíle jednotlivce a celé skupiny.

Osloveni respondenti se shodují na tom, že jim četnost 20 tanečníků vyhovuje.

„Tak nás tam je okolo dvaceti, jo, já si myslím, že mi to docela vyhovuje. Někdy je trochu těžší se vejít do tělocvičny, ale jinak mi to vyhovuje, protože když nás je víc tak je to lepší a líp to na parketu vypadá.“ (R1)

„To záleží na tom kolik nás tam zrovna je. Pokud je tam míň lidí je to jednodušší se sblížit a jednodušší na komunikaci a na práci. Pokud je nás tam víc, tak je to trochu těžší ale mnohem lepší být ve větším kolektivu, protože je větší zábava a je tam více tam srandy. (R2)

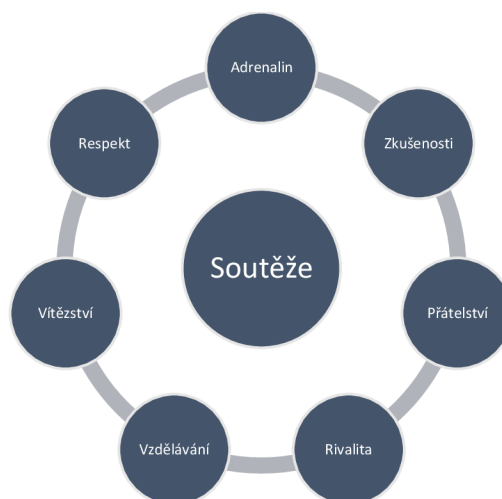
„Naprostě, myslím si, že nás tam není ani hodně, ani málo, a tak se v pohodě vejeme na parket a lektorka má možnost k některým tanečníkům přistupovat i individuálně.“ (R3)

„Jo, jo, určitě, já si myslím, že nás není ani moc ani málo, ten počet je takhle vyhovující a hlavně 20 tanečníků na parketu vypadá líp.“ (R4)

Kategorie IV.

Soutěže

Na základě analýzy rozhovorů s respondenty jsem sestavila kategorii soutěže, do které jsem stanovila následující kódy. K obrázku č. 5 se vztahují otázky č. 13 – 14.

Obrázek č. 5: Zobrazení kategorie a kódů soutěží

Z rozhovorů respondentů vyplynulo, že účast na soutěžích bývá velkou motivací u většiny z nich. Na základě kódování bylo zjištěno, že se vyskytují rozličné názory mezi věkem 12 – 16 let. Na základě odpovědí respondentů jsem se mohla dozvědět, že mladší tanečníci vidí soutěže jako motivaci zařadit se do taneční komunity, získat nějaké ocenění, užít si více času se svými kamarády. Zatím co starší tanečníci vidí soutěže jako další možnost vzdělávání, začleňování se v tanečních skupin, získávání nových kontaktů a předávání si zkušeností.

„Účastnit se soutěží mám veliký zájem, protože je to pro mě odměnou za tréninky. Závodů jsou pro mě odměna, ať už počítám společnou cestu, kterou si s kamarádama užiju. To nervózní napětí předtím než soutěžíme a popřípadě nějaká ta výhra, která je tou největší odměnou. Ale i prohra, která nám vlastně ukazuje, co můžeme zlepšit. Musím říct, že celkově soutěže беру jako něco na co se celou sezónu těším.“ (R1)

„Řekla bych to asi takhle, obecně zájem určitě mám, ale už né asi jako před pár roky. Ale co mě vždycky na soutěžích bavilo, bylo to, že jsme tam byli s celým týmem, užívali jsme si ty dny spolu, cítit ten adrenalin a když se zadařilo, tak se společně radovat z výhry.“ (R2)

„Určitě ano, a proč? Protože mě to baví. Ráda sleduju jiné skupiny, jsem se svými kamarády a užijeme si spousty legrace. Mám ráda adrenalin před soutěží a mám radost, když se nám podaří vyhrát.“ (R3)

„Ano mám, tam se vždycky setkáváme s jinými skupinami a to si myslím, že nás propojuje. Tanečníci jsou jedna velká rodina a my jako tým držíme hodně spolu, ale i tak se kamarádíme s jinými tanečnicami a učíme se od sebe nové věci. Užijeme se během dne legraci a hlavně jsme spolu.“ (R4)

„Tak soutěže mám moc ráda, protože s tanečnicami strávíme více času a hlavně společně a týmovou prací můžeme dosáhnout dobrých výsledků a můžeme se učit od jiných týmů. Celkově mám ráda soutěžní adrenalin.“ (R5)

Další mé tvrzení se shodovalo s respondenty v odpovědích na další vzdělávání tanečnic. Pro každého je důležité vzdělávání také mimo zájmový útvar a to na základě workshopů, seminářů, soutěží. Jako důležité vidí setkávat se se staršími tanečnicami, od kterých získávají zkušenosti v rámci soustředění. Většina respondentů uvedla, že se snaží vzdělávat v rámci vlastních domácích tréninků za pomoci free stylu, hudby kterou si sami vyberou a snaží se vytvářet vlastní sestavy, které si poté předávají při setkáních.

„Tak kromě tréninků, koukám na různá taneční videa, hledám chyby na videích, které se natáčejí na závodech, účastním se workshopů a seminářů. No a v létě jezdím na taneční soustředění.“ (R1)

„Rozhodně se účastním tanečních workshopů a jezdím na taneční akce, kde se můžu něco naučit, a pak taky si dělám pro sebe free style a snažím se na sobě pracovat. Taky jezdím na soustředění, které pořádá DDM.“ (R2)

„No, tak abych byla lepší, tak se snažím doma trénovat free style, abych teda zlepšila v improvizaci, občas hledám nějakou hudbu a na tu si pak tancuju a taky sleduju nějaký videa známých tanečnic. Občas jezdím na semináře a workshopy. V létě jezdím na taneční tábor.“ (R3)

„Hodně často doma trénuju, nebo se dívám na internetu na různé videa, nebo chodím na workshopy. Takže se snažím zdokonalovat podle videí a tancuju si různé sestavy. Jezdím na workshopy a semináře, kde se můžeme taky učit od druhých tanečnic.“ (R4)

Kategorie V.

Přínosy a rezervy

Na základě analýzy rozhovorů s respondenty jsem sestavila kategorii přínosy a rezervy, do které jsem stanovila následující kódy. K obrázku č. 6 se vztahují otázky č. 15 – 19.

Obrázek č. 6: Zobrazení kategorie a kódů v přínosech a rezervách

Během dalšího kódování se ukázaly shodné odpovědi respondentů na přínos zájmového útvaru vůči jejich osobě. Pro každého z nich je tanec určité odreagování, začlenění se do nějaké skupiny, možnost vzdělávání určitého směru a vlastní seberealizaci. Na základě tance získávají možnost vyjádření svých myšlenek, nálad a vlastní osobnosti. Přínosem jsou zážitky, přátelství a hlavně socializační začlenění s lidmi, kteří mají stejný zájem a cíl. Získávají tím určitý směr zdravého životního stylu, který je v dalším životě ovlivňuje.

„Tak nejen to, že je to odreagování od školy a jiných věcí, ale já to beru jako takový svět, kdy zavřu dveře od tělocvičny, a zapne se hudba, tak já se přenáším někam jinam. Tanec mám jako něco, co mě baví a hlavně po psychický stránce je to pro mě super a jsem tam s lidma, který mám ráda a hlavně to neberu jenom jako kroužek, ale beru to tak, že je to má taková rodina.“

(R1)

„Tancování mě toho dává strašně moc. Týdenní režim, závazky vůči skupině a soutěžím a má to velký vliv na můj život. Tančím už dlouho a tak si myslím, že je to takový můj životní styl. Mám pocit, že vlastně někam patřím.“ (R2)

„Přináší mi zábavu, kamarády, zážitky a strašně moc emocí. Celkově si neumím představit, že bych byla bez tancování, protože je to pro mě strašně důležitá část mého života a neumím si představit, že bych byla bez tancování, protože by vznikla obrovská mezera v mém životě. Je to pro mě kamarádské prostředí, které bych mohla označit i za rodinu.“ (R3)

„Tak jednak se můžu rozvíjet v tanci a můžu dělat něco, co mě baví. Dál mám možnost se vidět s lidmi, se kterými máme společný zájem, a hlavně to vidím jako smysluplně využít svůj volný čas.“ (R4)

„Tanec mi dává to, že mám pocit, že jsem šťastná. Můžu se vidět s lidmi, který mají stejný zájem jako já, a přináší mi to nové poznání.“ (R5)

Na základě polostrukturovaného rozhovoru jsem si uvědomila, jak byla otázka na změny v ZÚ pro některé respondenty velmi osobní. Jelikož někteří respondenti zájmový útvar navštěvují již několik let, cítí se ve skupině jako ve své druhé rodině. Mají zde vytvořené velké citové vazby k vrstevníkům, ale také k vedoucím. Z rozhovorů vyplynulo, že respondenti by na chodu zájmového útvaru nic neměnily. Určité mezery vidí v odpovědnosti docházky některých tanečníků a v určování vlastních priorit.

„Vzhledem k tomu, že tohle je dost osobní otázka, tak na ni odpovím tak jak to cítím a musím říct, že bych tam neměnil absolutně nic.“ (R1)

„No, co bych změnila? Těžko říct, já si myslím, že nám tam všechno funguje dobře. Jediný co bych změnila, tak občas co mi vadí u ostatních, když třeba makáme na soutěže tak mi vadí docházky u ostatních, kteří by si měli někdy zvolit priority, protože některý z nás to berou více vážně a někdo to občas jen tak. Takže bych si chtěla třeba vyjasnit tohle.“ (R2)

„Já bych rozhodně chtěla, abychom se mohli ještě více setkávat i mimo kroužek a dělali i další věci, jako třeba hry. Nebo bych chtěla dělat nějaké posezení, abychom se mohli ještě více poznávat a sblížovat.“ (R3)

„Asi mě nic moc nenapadá. Možná to mít častěji, abychom mohli více trénovat a vidět se.“ (R4)

„Asi bych neměnila nic. Všechno mi to vyhovuje. Někdy bych chtěla na kroužku trávit víc času a užít si kamarády více času.“ (R5)

V oblasti spojené s cílem bakalářské práce, jsem si potvrdila své předpoklady a tvrzení, že hlavním faktorem se stává odchod tanečníků na střední školy, které bývají často desítky kilometrů od Rychnova nad Kněžnou. Vzhledem k tomu, že se zájmové útvary uskutečňují v pracovních dnech, dojíždějící účastníci nemají časové možnosti zájmové útvary navštěvovat. Dalším faktorem bývá i motivace samotných účastníků, kteří mají větší cíle, a na základě dalšího vzdělávání přecházejí do tanečních škol v Hradci Králové a v Pardubicích, kde jim jsou nabídnuty mnohem zajímavější podmínky v rámci četnosti lekcí a v kvalitě lektorů.

„No, tak já si myslím, že jedno období je kolem 15 – 16 let, kdy tanečníci odcházejí na střední školy, to znamená, že studují v jiném městě a nemají čas ani možnost dojíždět na kroužek. To si myslím, že je to takový nedobrovolný. A další co si myslím je, že někdy třeba někdo chce tancovat v tanečních školách, kde jsou lepší lektoři, mají více tréninků a to jsou hlavně lidi, kteří chtějí na sobě pracovat. Ale já si myslím, že to DDM má hodně omezené možnosti.“ (R1)

„Určitě je to o lidech co jsou kolem nás, ať už je to kolektiv mimo taneční skupinu, který může lidi v našem věku dost ovlivňovat, nebo to je někdo z kolektivu uvnitř skupiny a to myslím tak, že můžeme být ovlivněni někým jiným, kdo se rozhodl odejít. Pak to taky může být změna školy, myšleno jako přestup na střední školu a s tím spojené dojíždění.“ (R2)

„Já si myslím, že převážně je to kvůli škole, kdy v určitém věku tanečníci chodí na střední školu a už nemají jak dojíždět na kroužek a taky si myslím, že se může stát, že někdo přejde do jiné skupiny, protože se chtějí více vzdělávat a více trénovat, a to pak spíš chodí do tanečních škol, kde mají větší možnosti. Třeba jako lepší lektory nebo více tréninků.“ (R3)

„Já si myslím, že je to buď přestane bavit, nebo se začnou věnovat něčemu jinému. Nebo jdou na nějakou střední školu, kde nemají tuto možnost a jsou moc daleko, aby dojížděli na ty tréninky.“ (R4)

V oblasti cílů samotných tanečníků, respondenti potvrdili, že jejich vztah k tanci, hudbě i pohybu je tak hluboký, že ovlivňuje celé jejich životy. Samozřejmě je to pro každého z nich určitý zdravý životní styl, ve kterém se mohou vzdělávat, rozvíjet a seberealizovat.

„Já bych nejradši se tanečnicí stala, na takové úrovni, že bych mohla učit na vysoké úrovni a chtěla bych co nejvíce lidí přivést k tanci a ukázat jim, jak se dá trávit volný čas.“ (R1)

„No, mým největším cílem je na sobě pracovat za pomoci free styl a zlepšovat se. Naučit se dalším tanečním stylům, abych měla nějaký pořádný taneční základ a jezdit na workshopy a semináře, kde se budu potkávat s těmi lidmi, a spíš si to co nejvíce užívat a udržovat se a zlepšovat se.“ (R2)

„Mým cílem je zachovat si tanec v nějaké podobě, jako součást svého života, protože to je něco co mi dělá radost a celkově jsem už mohl vidět, jak moc mi to dokázalo zlepšit celý životní časový úsek, od doby druhé třídy až do teď. A mým velkým cílem je pro mě zachovat si tanec jako určitý životní styl.“ (R3)

„Asi vyhrát nějaký soutěže a dostat se mezi ty známější tanečnický, anebo se dokonce s někým, kdo je hodně známý setkat. A ráda bych ten tanec dělala celý život. (R4)

„Tak mým největším cílem je, aby mě to nikdy nepřestalo bavit. Chtěla bych mít vždycky náladu si pustit písničku a jen tak si zatančit. Určitě mým cílem není být úplně nejlepší, ale chtěla bych, aby mě tanec nikdy neopustil, abych měla neustále důvod tančit. Prostě, nepřestat tančit!“ (R5)

V oblasti cílů tanečnicků bylo respondenty zjištěno, že se většina z nich shoduje na tom, že by v budoucnu rádi předávali své získané zkušenosti a mají zájem stát se lektory zájmových útvarů, a tak ukazovat dětem zdravý životní styl v rámci pohybu. Na základě vlastních zkušeností mohou potvrdit, že stát se lektorem a předávat zkušenosti je zapotřebí velkého úsilí. Nejen fyzického, ale také psychického. Je důležité pracovat na vlastní osobě v rámci tanečního vzdělávání, ale také v rámci práce s lidmi, komunikace a předávání informací

„Ano, určitě. Baví mě tvořit choreografie, a když bych to mohla někdy někomu předat, tak bych byla moc ráda a zároveň si ale taky uvědomuju, že to není vůbec jednoduchý.“ (R1)

„Určitě ano, ale nyní se musím soustředit na studium střední školy a potom asi vysoké školy, ale určitě nevidím, proč by tato možnost nemohla být jako jedna z možností si zachovat lásku k tanci a předávat své umění v podobě lektora.“ (R2)

„Asi jo, já teda nevím, protože dlouho netancuju, ale když mě to bude bavit ještě za pár let, tak si myslím, že bych asi mohla.“ (R3)

„Určitě bych chtěla, to je takový můj největší cíl, stát se trenérkou. Chtěla bych hodně tancovat a potom to předávat dál.“ (R4)

Tak jak jsem již několikrát zmiňovala, má dlouholetá praxe mi umožňuje pracovat na základě určitých zkušeností. Dává mi různé možnosti vlastního rozvoje a seberealizace, jak k vlastní osobě, tak i směrem k účastníkům zájmového útvaru. Na základě rozhovorů s respondenty jsem měla možnost zopakovat si otázky, ve kterých se zabývám myšlenkami získané a rozvinuté kompetence, které se odrážejí ve stanovení cílů pedagoga.

- Děti dokáží najít formy aktivní komunikace s jinou skupinou a vrstevníky.
- Děti jsou schopny při práci komunikovat.
- Děti jsou schopny posilovat odpovědnost, samostatnost a spolupráci v týmu.
- Děti se tanečně vzdělávají a seberealizují.
- Děti dokáží naslouchat názorům jiných účastníků, které vedou k diskusi.

5 Výsledky empirického šetření

Na počátku mého výzkumu jsem si stanovila základní výzkumné otázky, na jejichž základě jsem vyhotovila polostrukturovaný rozhovor. Během rozhovoru jsem pokládala respondentům otázky tak, aby byly dostatečně jasné a neodbíhaly od tématu. Nenásilnou formou jsem se snažila otevřít také doplňující otázky, které by naše rozhovory více otevřely a obohatily o získané informace.

Empirické výzkumné šetření probíhalo s tanečnicí, které dobře znám a s některými pracuji již několik let. Polostrukturovaný rozhovor mi umožnil dostat se více do jejich nitra a ztotožnit se s jejich myšlenkami, které jsem dříve neviděla. Myslím si, že do budoucna se s nimi dál pracovat a vychovat z nich nové lektory a vedoucí zájmových útvarů.

První dílčí výzkumná otázka se zabývala aspekty, které motivovaly účastníky k zájmu o street dance, a co jim přináší taneční zájmový útvar. V této otázce se mi potvrdili teorie, že street dance je velmi vyhledávanou a oblíbenou volnočasovou aktivitou. Tanečnici tento taneční styl vidí jako moderní, atraktivní a hlavně vyvíjející se taneční směr, ve kterém se mohou vzdělávat a rozvíjet svou vlastní osobnost. Mají možnost vyjadřovat své pocity, nálady na základě koordinace pohybu. Taneční komunita velmi často v samotných tanečnicích vyvolává pocit jistoty, začlenění vlastní osoby a vzájemný respekt. Motivace byla u respondentů velmi podobná. Motivace byla respondenty definována jako zájem o hudbu, pohyb, určitý směr a zařazení, možnost seberealizace a určitý směr zdravého životního stylu.

Druhá dílčí výzkumná otázka se zabývá kvalitou lekcí. Na základě odpovědí respondentů vyplývá, že sestavení lekcí má svou danou strukturu a jejich průběh je řízený s možností vlastního vyjádření a seberealizace.

Třetí dílčí výzkumná otázka souvisí s hlavní otázkou a tím je komunikace. Na základě odpovědí respondentů v zájmovém útvaru je komunikace výborná a účastníci se vzájemně respektují, a tak nemůžeme komunikaci uvést jako kritérium odchodu ze ZÚ.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka byla strukturována na soutěže. Co vlastně účastníkům přináší účast na soutěžích. Z odpovědí respondentů bylo rozkódováno, že soutěže jsou jednou z motivací tanečnic. Respondenti vnímají soutěže z více úhlů, kde mohou získat výhru, ale také v nich vidí společně strávený čas se svými vrstevnicí, vzdělávání, týmovost a spolupráci. Účast na soutěžích jim dává smysluplně využitý volný čas, stejně jako návštěvy zájmových útvarů.

V páté dílčí výzkumné otázce bylo zjištěno, že tanečníci mají zájem stát se v budoucnu lektorem a s tancem počítají v dalším životě. V rozhovorech bylo zjištěno, že ten, kdo se věnuje tanci a má tanec opravdu rád, pokračuje i v dalším životě ať profesionálně jako tanečník či lektor, tak také v rámci volného času jako relaxaci a chvíle odpočinku. Všichni dotázaní respondenti odpověděli shodně a chtěli by se věnovat tanci i v budoucnu a to na pozici tanečníka nebo lektora.

Hlavní výzkumná otázka byla složena ze dvou částí. První částí byla motivace a ve druhé části se zaměřuje, proč tanečníci v určitém věku a určitém okamžiku DDM opouštějí. V první části hlavní výzkumné otázky nazvané motivace se potvrdila má teorie, že street dance je velmi vyhledávanou a oblíbenou volnočasovou aktivitou. Tanečníci tento taneční styl vidí jako moderní, atraktivní a hlavně vyvíjející se taneční směr, ve kterém se mohou vzdělávat a rozvíjet svou vlastní osobnost. Mají možnost vyjadřovat své pocity, nálady na základě koordinace pohybu. Taneční komunita velmi často v samotných tanečnících vyvolává pocit jistoty, začlenění vlastní osoby a vzájemný respekt. Motivace byla respondenty definována jako zájem o hudbu, pohyb, určitý směr a zařazení, možnost seberealizace a určitý směr zdravého životního stylu. V druhé části hlavní výzkumné otázky jsem se zaměřila na aspekty, které vedou účastníky v určitém věku k odchodu z DDM. Respondenti se shodli na základních aspektech v celku jednoznačně. Hlavním důvodem se stává věk a období, kdy účastníci přecházejí ze základní školy na střední školy. Spousta z nich odchází z domu na internáty a přicházejí o pohodlí domova. Musí si zvykat na nové prostory, začleňují se v nových skupinách a školní nároky směřují k jejich odbornostem. Jejich časová flexibilita je narušena a začlenění do nové životní etapy je velmi náročná.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, co přináší účastníkům tanečního zájmového útvaru taneční styl street dance. Čeho chtějí dosáhnout a proč v určitém okamžiku nebo na určité úrovni a v určitém okamžiku DDM opouštějí.

Hlavní výzkumná otázka v první části byla zaměřená na aspekty, které hrají důležitou roli v motivaci a druhá část hlavní výzkumné otázky se zaměřovala na to, proč účastníci v určitém okamžiku DDM opouštějí. Výsledky empirického šetření ukázaly, jak důležitá je role je motivace a proč účastníci opouštějí DDM. Tím byl cíl této bakalářské práce splněn.

Na základě výsledků empirického šetření bylo zjištěno, že hlavními aspekty motivace jsou tanec, přátelství, zkušenost, začlenění, poznání, soutěže, seberealizace.

Na otázku proč opouštějí DDM, bylo zjištěno, že hlavními důvody jsou přechody tanečníků ze základní školy na střední školy a jejich budoucí studium. Účastníci DDM neopouštějí zájmové útvary na základě nespokojenosti, ale na základě jejich dalších životních etap. Toto zjištění je pro mě jako pro pedagoga volného času velmi důležité.

Jednou z nejdůležitějších hodnot každého člověka je zdraví, které velkou měrou ovlivňuje kvalitu života každého jedince. Za komplexní význam zdraví lze považovat celkovou tělesnou, duševní a sociální spokojenost člověka. Pro udržení zdraví je důležité umět odpočívat, relaxovat ať už aktivně či pasivně. Někteří z nás pro volný čas volí chvíle samoty, jiní vyhledávají společnost.

Street dance a práce pedagoga volného času mě provází více jak deset let mého života. Tanci a výuce tance věnuji spoustu volného času a sbírám řadu zkušeností a poznatků, které mohu zúročit v práci pedagoga volného času, lektora, ale i v běžném životě. Chtěla bych získané poznatky předávat formou své práce. Street dance a práce pedagoga volného času ovlivnila mé názory, hodnotovou orientaci a celkově osobnost, ať už po tělesné, duševní nebo sociální stránce. Proto jsem se rozhodla zkoumat street dance očima dětí. Jak ovlivňuje jejich životy a proč v určitém věku odcházejí z DDM.

Výsledky bakalářské práce budou předány vedení DDM s doporučením a zvážením zdali účastníkům, nabídnout kvalitnější lekce a více vzdělávání v daném oboru. Jako další doporučení pro zlepšení kvalit nabídky zájmových útvarů navrhuji sobotní realizaci konkrétních ZÚ. Jsem si jista, že tato nabídka zabezpečí, aby nám tanečníci v určitém věku neodcházel, a dále s nimi budeme moci pracovat a připravovat si je pro práci externistů a pomocníků v zařízení.

Závěrem bych zhodnotila, že je důležité vést děti a mládež k volnočasovým aktivitám, aby měly možnost určit si svůj vlastní zdravý životní styl, který je bude naplňovat a zároveň jim bude pomáhat starat se o své tělo za pomoci relaxace a odpočinku. Díky tomu mohou vnímat tanec, jako způsob kvalitně stráveného volného času formou pohybu a zároveň rozvíjet vlastní seberealizaci.

Zdroje:

1. BALAŠ, R. Tanec 20. století. 1 vyd. Olomouc: Hanex, 2003. 87 s. ISBN 80-85783-41.
2. BEDNL, Stanislav. *Základy sociální pedagogiky*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2016, 334 s. ISBN 978-80-7290-881-3.
3. ČECHOVÁ, Věra, MELLANOVÁ Alena, KUČEROVÁ Hana, *Psychologie a pedagogika*. Praha Informatorium, Praha, 2004, 160 s. ISBN 80-7333-028-8.
4. FIEDLER, Martin. *Hip hop forever*. Vd. 1. Olomouc: Hanex, 2003, 71 s.
5. FISCHER, Slavomil, ŠKODA, Jiří. Sociální patologie: závažně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. Praha: Grada, 2014, 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
6. HÁJEK, Bedřich, Břetislav Hofbauer a Jiřina Pávková. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1
7. HANUŠ Radek, CHYTILOVÁ Lenka. *Zážitkově pedagogické učení*, Vydala Grada Publishing, a.s., Praha, 2009, 72 s. ISBN 978-80-247-2816-2.
8. HARTL, Pavel, NEPRAŠ, Karel. Pedagogický slovník. Praha: Jiří budka, 1993, 297 s. ISBN 80-90
9. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. / Jan Hendl. – Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, 440 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
10. HOFBAUER, Břetisav, KAPLÁNEK, Michal. Kapitoly z pedagogiky volného času soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010, 164 s. ISBN 978-80-7394-240-3.
11. HOFBAUER, Břetislav, *Děti, mládež a volný čas*, Praha: Portál, 2004. – 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
12. HOLASOVÁ, M. Rozvoj a historické aspekty tanečního stylu street dance. Brno, 2010. ISBN - neuvedeno
13. JIRÁSEK, Ivo. *Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)* / Ivo Jirásek. – Vydání první. – Praha: Portál, 2019, 272 s.
14. KAPLÁNEK, Michal. *Nauka o volném čase – studijní texty pro pedagogy volného času*. České Budějovice, 2011, 46 s.
15. KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-135-x.

16. LAMBERT, Tom E., LISA, Aleš. *Jak účinně ovlivňovat druhé, ovlivňování lidí jako manažerská dovednost*. Praha: Management Press, 1999, 199 s. ISBN 80-85943-88-3
17. MACHOVÁ, J a kol. *Biologie člověka pro učitele*. Praha: Karolinum, 2002, 269 s. ISBN 80-7184-867-0.
18. MALACH, Josef. *Teorie a metodika výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2004, 59 s. ISBN 80-7042-374-9.
19. MIOVSKÝ, m. a kolektiv. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2., přepracované a doplněné vydání vydala Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Apolinářská 4, Praha 2 v NLN, s.r.o., Nakladatelství lidové noviny, Dykova 15, Praha 10, 330 s. ISBN 978-80-7422-392-1.
20. PÁVKOVÁ, Jiřina, *Pedagogika volného času* teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času / Jiřina Pávková a kol. – Vyd. 3., aktualiz. – Praha: Portál, 2002. – 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
21. PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: Vychovatelství, kurz: Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, 145 s. ISBN 978-80-7290-666-6.
22. PAYNE, Helen. *Kreativní pohyb a tanec ve výchově*, Praha: Portál, 2011. 240 s.
23. PLAMÍNEK, Jiří. *Tajemství motivace, jak zařídit, aby pro vás lidé rádi pracovali*. Praha: Grada, 2007, 127 s. ISBN 978-80247-1991-7.
24. PRŮCHA, Jan, MAREŠ, Jiří, WALTEROVÁ, Eliška. *Pedagogický slovník*. Portál: Praha, 2001, 322 s. ISBN 80-7178-579-2.
25. PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1998, 328 s. ISBN 80-7178-252-1.
26. PRŮCHA, Jan, Walterová, E., Mareš, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995, 292 s. ISBN 80-7178-029-4.
27. PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, JIŘÍ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2001, 274 s. ISBN 978-80-262-0403-9.
28. VOTAVA, Jiří, Institut vzdělávání a poradenství. *Sociální pedagogika v prostředí školy, cíle, hodnoty, prevence*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2019, 109 s. ISBN 978-80-213-2996-6.
29. VYHNÁLKOVÁ, Pavla. *Základy pedagogiky volného času*. Vydala a vytiskla Agentura Gevak s.r.o., 2013, 63 s. ISBN 978-80-86-768-73-1.

Zákony a vyhlášky:

1. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 106/2001 Sb., o zotavovacích a jiných podobných akcích pro děti.
2. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Elektronické zdroje:

1. KABÁT, Ladislav.: *Street dance*. [online].[cit. 2015-15-01]. Dostupné na [www.http://alyaschcacrewnet.cz/web/wp-content/plugins/page-flip-image-gallery/popup.php?book_id=1](http://alyaschcacrewnet.cz/web/wp-content/plugins/page-flip-image-gallery/popup.php?book_id=1) <http://cs.wikipedia.org><http://www.culturenet.cz>
2. Vyhláška č. 74/2005 Sb., *o zájmovém vzdělávání*, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2021-04-06].

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1 Organizační struktura DDM	22
Obrázek č. 2 Motivace účastníků zájmového útvaru a jejich taneční	34
Obrázek č. 3 Režim v zájmovém útvaru.....	36
Obrázek č. 4 Komunikace.....	39
Obrázek č. 5 Soutěže.....	43
Obrázek č. 6 Přínosy a rezervy.....	45

Příloha č. 1

Kvalitativní výzkum

Dotazník je založen na kvalitativním výzkumu s polostrukturovaným rozhovorem. Cílem výzkumu je zjištění, co přináší tanec účastníkům tanečního zájmového útvaru, čeho chtějí dosáhnout a proč opouštějí taneční zájmový útvar a DDM v určitém okamžiku.

Celý dotazník bude rozložen do 5 částí, které budou rozkódovány.

1. Motivace účastníků zájmového útvaru a jejich zkušenosti

- Kolik je ti let?
- Na základě čeho sis vybral/a tento zájmový útvar?
- Měl/a jsi už předtím nějaké taneční zkušenosti a pokud ano, tak jaké?
- Kolik let tančíš?

2. Režim v zájmovém útvaru

- Vyhovuje ti program tréninků? V čem ano, v čem ne?
- Máš během lekce dostatek přestávek? A jakých?
- Co ti na lektorce vyhovuje a co ti nevyhovuje?

3. Komunikace

- Znáš se s ostatními účastníky zájmového útvaru?
- Scházíte se s ostatními účastníky i mimo zájmový útvar? Pokud ano, tak kde a jak často?
- Najde se v zájmovém útvaru někdo, s kým máš problém komunikovat? Pokud ano, tak proč?
- Vyhovuje ti počet účastníků ve skupině?

4. Soutěže

- Máš zájem účastnit se tanečních soutěží a proč?
- Co děláš proto, abys byl/a ještě lepší?

5. Přínosy a rezervy

- Co ti přináší taneční zájmový útvar?
- Co by si změnil/a, aby ses cítil/a ještě lépe?
- Proč si myslíš, že někteří tanečníci v určitém období opouštějí DDM
- Co je tvým největším cílem v tancování